

Forslag fra arbeidsgruppen for 4. avdeling

Innledning

Fakultetsstyret har besluttet at det fra og med studieåret 2023/2024 skal gjøres en endring i studieopplegget på 4. avdeling. Endringen innebærer at det i høstsemesteret skal innføres en egen eksamen i de *semiobligatoriske fagene retts sosiologi, komparativ rett eller rettsfilosofi* (heretter «de semiobligatoriske fagene»), hvor vurderingsuttrykket skal være «bestått/ikke bestått».

For å få gjennomført endringen på beste måte er det flere utfordringer av ulik art som må håndteres. I den forbindelse ble det nedsatt en arbeidsgruppe for 4. avdeling, som har bestått av professor Anna Nylund, førsteamanuensis Marius Storvik, student Julie Hegdahl og førsteamanuensis Marie Vangen (leder).

Arbeidsgruppen fikk følgende mandat: For det første; å inngi **forslag til fagbeskrivelser** i de semiobligatoriske fagene som gjenspeiler de foran beskrevne endringene. I sammenheng med dette ble arbeidsgruppen også bedt om å levere et utkast til et eget punkt om «Generell kompetanse» som skal inntas i fagbeskrivelsen til det enkelte fag. For det andre; å foreslå **hvilken prøvingsform den aktuelle eksamen skal ha**, og i denne forbindelse vurdere om det bør innføres arbeidskrav i tillegg til eksamen, og hva disse i så fall skal bestå av. For det tredje ble arbeidsgruppen anmodet om å vurdere hvilke eventuelle **endringer som må gjøres i rekkefølgen på undervisningsfagene** for å kunne få naturlig plass til de nevnte nye eksamenene i høstsemestrene.

Frist for å levere forslagene ble satt til 15. januar 2021.

I det følgende skal arbeidsgruppens forslag presenteres i den rekkefølgen de er nevnt foran, jf. punktene A-C. Vi bemerker at i prosessen fram mot disse forslagene har det blitt innhentet uttalelser fra minst én underviser i hvert undervisningsfag om de endringene som er foreslått vedrørende rekkefølgen på fagene. I tillegg har undervisere i alle de semiobligatoriske fagene fått uttale seg om det foreslåtte innholdet i fagbeskrivelsene. Ingen av de forespurte har hatt innvendinger til innholdet i forslaget.

A. Forslag til fagbeskrivelser og nye krav til «generell kompetanse»

Overordnet

Arbeidsgruppen har tatt utgangspunkt i de gjeldende fagbeskrivelsene. Vi foreslår ikke endringer i fagenes innhold. Det foreslås kun endringer som er nødvendige for å markere at vurderingsuttrykket ikke lenger er karakterskalaen A-F, men «bestått/ikke bestått», at prøvingsformen endres, jf. pkt. B nedenfor, og at det nå opprettes en egen emnekode for hvert av de tre semiobligatoriske fagene.

Ved utarbeidelsen av fagbeskrivelsene har vi sett hen til fagbeskrivelsene for andre «perspektivfag» på masterstudiet, særlig begrepene som brukes for faget Ex.fac. Vi har tatt hensyn til at Ex.fac. er et av de første fagene på masterstudiet og at man derfor bør legge opp til en progresjon, slik at «forstå og redegjøre for», som brukes for Ex.fac., er blitt til «forstå og forklare» i kravene til «generell kompetanse» for de semiobligatoriske fagene. Vi mener med dette å synliggjøre at det stilles høyere krav til forståelse og selvstendig bruk av det sentrale stoffet på 4. avdeling enn på 1. avdeling. Den fagspesifikke delen av beskrivelsen er basert på fagbeskrivelsene for tilsvarende perspektivfag i Oslo (rettsfilosofi og -sosiologi) og Bergen (komparativ rett). Vi har i den forbindelse tatt hensyn til at våre perspektivfag har et mindre omfang enn tilsvarende fag i Oslo og Bergen. Videre er kompetansen i å løse problemstillinger og i å kommunisere faglige resonnementer basert på den gjeldende

fagbeskrivelsen for 4. avdeling, men tilpasset til at omfanget på fagene er bare 5 studiepoeng og den foreslåtte prøvingsformen.

Rettsfilosofi i et metodisk perspektiv (5 sp)

1) Faglig innhold

Rettsfilosofi i et metodisk perspektiv omhandler jussens grunnspørsmål. Faget har tre hovedtemaer. Det første temaet er: Hva er rettsfilosofi? Temaet bygger på refleksjon rundt spørsmålene om hva rett er, hvordan vi får kunnskap om retten og hvordan retten kan legitimeres. Studentene blir orientert om sentrale rettsfilosofiske posisjoner. Denne delen er kortfattet og er ment som introduksjon til fagets andre og mest sentrale del. Det andre hovedtemaet er Rettsfilosofi og juridisk metode. Temaet bygger på diskusjoner om grunnleggende sider ved den juridiske metoden og på sammenhengen mellom rettens grunnlagsproblemer og juridisk metode. Det tredje hovedtemaet er Rettsfilosofi og fagdebatt. Temaet omfatter aktuelle rettsfilosofiske diskusjoner i sammenheng med straff, menneskerettigheter og feministisk rettsteori.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått fjerde avdeling har studenten:

- avansert kunnskap om mangfoldet i debatten om Eckhoffs rettskildemodell, eller annerledes sagt, om den rettsrealistiske rettskildelære
- god kunnskap om rettslig argumentasjon og rettslig rettferdiggjørelse av avgjørelser
- kunnskap om hva som påvirker våre syn på spørsmålene om hva rett er, hvordan vi får kunnskap om retten og hvordan retten kan legitimeres
- kunnskap om grunnleggende sider ved den juridiske metoden og om sammenhengen mellom rettens grunnlagsproblemer og juridisk metode
- kunnskap om noen dagsaktuelle fagdebatter innom feltet

Ferdigheter

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- forklare hva som påvirker våre syn på spørsmålene om hva rett er, hvordan vi får kunnskap om retten og hvordan retten kan legitimeres
- diskutere grunnleggende sider ved den juridiske metoden og reflektere over sammenhengen mellom rettens grunnlagsproblemer og juridisk metode
- bedrive selvstendig metodisk tenkning og kunne evaluere kvaliteten på juridisk argumentasjon i større grad.

Generell kompetanse

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- forstå og forklare rettsfilosofiens sentrale problemstillinger og argumentasjon, slik som den tematiseres i pensum
- løse problemstillinger i faget individuelt og i samarbeid med andre

- kommunisere rettsfilosofiske resonnementer på en tydelig og presis måte, til fagfellesskapet og allmennheten.

3) Pensum

Del I Innledning til kompendium i rettsfilosofi og Hva er rettsfilosofi

- Innledning av Dag Michalsen, Eva Maria Svensson og Kristine H. Korsnes. (Kompendium tilgjengelig i Canvas).

Del II Rettsfilosofi og juridisk metode

- Askeland, Bjarne, Rettskildelærens utvikling i rettsteoretisk belysning, Jussens Venner 2003 s. 8-23.
- Bernt, Jan Fridthjof, Det juridiske fortolkningsfellesskap som referanseramme for avgjørelse av juridiske tvilsspørsmål, Arbeid og rett: festskrift til Henning Jakhellns 70-årsdag 2009 s. 31-43. (Kompendium tilgjengelig i Canvas).
- Bernt, Jan Fridthjof, Hva skjedde med rettsrealismen?, Jussens Venner 2014 s. 139-161.
- Blandhol, Sverre, Pragmatismens aktualitet i rettsvitenskap og rettsanvendelse, TfR 2004 s. 365-390.
- Graver, Hans Petter, Keiserens garderobe: Eckhoffs rettskildelære og utfordringer fremover, Tidsskrift for rettsvitenskap 2000 s. 429-476.
- Graver, Hans Petter, Fornuft og følelser - om klassisk retorikk som modell for moderne juridisk metode, Tidsskrift for Rettsvitenskap 2007 s. 527-562.
- Kinander, Morten, En kritisk vurdering av moderne hermeneutisk rettsteori, Retfærd nr. 103, 2003 s. 14-22.

Del III Rettsfilosofi og fagdebatt

- Straff: Jacobsen, Jørn RT, Fiksjon utan moral eller konstruksjon utan verdi? Om det ideologiske grunnlaget for straffansvar for juridiske personar, Tidsskrift for strafferett, 2009, s. 43-74.
- Feministisk rettsteori: Jørgensen, Stine, Feministisk rettsteori, Retfilosofi i Centrale tekster og temaer, Ole Hammerslev og Henrik Palmer Olsen (red.), Hans Reitzels Forlag, København 2011, s. 665-683 (uten referanseliste t.o.m. s. 680). (Kompendium tilgjengelig i Canvas).

Komparativ rett (5 sp)

1) Faglig innhold

Komparativ rett er en inngangsport til forståelse og samarbeid mellom ulike rettssystemer. I komparativ rett beskriver, sammenligner og analyserer man ulike (nasjonale) rettssystemer. Formålet er å lære hvordan ulike rettssystemer er bygget opp, herunder hvordan historiske, kulturelle og samfunnsmessige faktorer kan forklare likheter og forskjeller, samt hvilket samspill som finner sted mellom ulike rettssystemer. I tillegg gis en innføring i rettskomparativ metode.

I faget fokuseres det på de kontinentaleuropeiske rettskretsene som de tyske og franske utgjør (altså civil law), og de engelske og amerikanske rettskretsene (common law) og den nordiske rettskretsen, representert av Finland.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått fjerde avdeling har studenten:

- Avansert kunnskap om de sentrale trekkene ved og skillet mellom civil law og common law-systemer slik disse opptrer i amerikansk, engelsk, fransk og tysk rett
- Avansert kunnskap om nordisk rett
- Kunnskap om hva en rettskultur er og hvordan den blir formet

Ferdigheter

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- Identifisere og diskutere likheter og forskjeller mellom ulike lands rett, herunder begrunne hvordan disse har oppstått
- Identifisere og diskutere særtrekk ved den norske rettskulturen og rettssystemet
- Bruke begrepet rettskultur for å analysere karakteren av et visst lands rett

Generell kompetanse

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- forstå og forklare rettskulturelle sammenhenger og særtrekkene ved norsk rettskultur i sammenligning med andre land
- løse problemstillinger i faget individuelt og i samarbeid med andre
- kommunisere rettskulturelle resonnementer på en tydelig og presis måte til fagfellesskapet og allmennheten.

3) Pensum

Søren Koch & Jørn Øyrehagen Sunde (red.), Comparing Legal Cultures, Revised and Extended 2nd Edition. Fagbokforlaget 2020.

- Kapittel 2, s. -23-38
- Kapittel 6, s. 149-186
- Kapittel 8, s. 221-267
- Kapittel 10, s. 333-386
- Kapittel 13, s. 471-509
- Kapittel 16, s. 636-695

Rettssosiologi (5 sp)

1) Faglig innhold

Rettssosiologiens hovedproblemstillinger er samfunnsforholdenes innvirkning på retten, rettens innvirkning på samfunnsforholdene og vekselvirkningen mellom disse. Endringer i samfunnsforholdene kan medføre endringer i rettsregler og argumentasjonsmønstre i rettsanvendelsen. Et annet tema er hvorvidt rettsreglene realiserer målene lovgiver ønsker å oppnå. Faget tar også opp aktuelle rettssosiologiske debatter. I tillegg er en analyse av juristers rolle i samfunnet omfattet.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått fjerde avdeling har studenten:

- avansert kunnskap om rettssosiologiens hovedproblemstillinger
- avansert kunnskap om juristprofesjonens rolle i samfunnet
- kunnskap om forskjellige måter å drive rettssosiologisk forskning på
- kunnskap om sentrale rettssosiologiske debatter

Ferdigheter

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- identifisere og diskutere rettssosiologiske problemstillinger, herunder ved å anvende rettssosiologiske undersøkelser
- selvstendig vurdere juristprofesjonens rolle i samfunnet
- benytte rettssosiologiske hensyn i juridisk argumentasjon

Generell kompetanse

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- forstå og forklare sentralt fagstoff om rettssosiologiske teorier, problemstillinger og empiriske undersøkelser.
- løse problemstillinger i faget individuelt og i samarbeid med andre
- kommunisere rettssosiologiske resonnementer på en tydelig og presis måte, til fagfellesskapet og allmennheten.

3) Pensum

- Matthias Baier, Måns Svensson og Ida Nafstad, «Understanding Sociology of Law», Studentlitteratur Lund 2019, s. 9-102 (93 sider)
- Thomas Mathiesen Retten i samfunnet (2011)
  - a. Kap II: 2.1.3 og 2.1.4 s. 61-84 (23 sider)
  - b. Kap II: 2.2.3 og 2.2.4 s. 92-101 (9 sider)
  - c. Kap II 3.3 og 3.4 s. 119-133 (14 sider)
  - d. Kap II 5 s. 140-164 (24 sider)
  - e. Kap III 3.1, 3.2 s. 176-213 (37 sider)

(Kompendium tilgjengelig i Canvas).

B. Forslag til prøvingsform

Arbeidsgruppen har kommet til at den mest hensiktsmessige prøvingsform i de semiobligatoriske fagene er *hjemmeeksamen* som avholdes rett i etterkant av avsluttet undervisning. Se pkt. C

nedenfor om tidspunktet for undervisning, eksamen og kontinuasjonseksamen/utsatt prøve. Varigheten av hjemmeeksamen må gjenspeile fagenes størrelse, altså 5 studiepoeng, men bør etter vår mening uansett være lenger enn en ordinær skoleeksamen. Dette for å gi kandidatene tid til modning og refleksjon under prøven, noe som er sentralt for å få vist kunnskap i disse perspektivfagene. I tillegg bør det være tid for kandidatene til å hvile. Vi har vurdert om en todagers eksamen kan være passende, men har etter overveielse av de forhold som er nevnt foran besluttet å foreslå at hjemmeeksamen skal vare i *halvannen dag, med utlevering kl. 09.00 på dag 1 og innlevering kl. 12.00 på dag 2.*

Vi har også vurdert om det bør avholdes muntlig prøve etter hjemmeeksamen eller om eksamen bør suppleres med et obligatorisk arbeidskrav, men har funnet at ingen av delene er hensiktsmessig.

Hva gjelder muntlig prøve finner vi at den praktiske avviklingen av en etterfølgende muntligeksamen vil kreve mer tid enn undervisningsplanen på høsten gir rom for, jf. pkt C. Det vil også by på administrative utfordringer. Viktigst er likevel at muntlig prøve ikke anses avgjørende for å sette riktig karakter sett hen til fagenes art og innhold, ikke minst når vurderingsuttrykket er «bestått/ikke bestått». Når det gjelder arbeidskrav har arbeidsgruppen vurdert ulike alternativer, som alle har blitt forkastet. Skriftlige arbeidskrav vil være for arbeidskrevende. Etter vår vurdering vil det heller ikke være rimelig å stille krav om obligatorisk oppmøte på undervisningen.

For øvrig vil arbeidsgruppen foreslå at underviserne aktivt «baker inn» temaet for hjemmeeksamen i undervisningen. Eksempelvis kan det kommuniseres eksplisitt til studentene at temaet for eksamen vil være ett av 10 konkrete emner som skal behandles og diskuteres i undervisningen.

Når det gjelder sensorer anbefaler vi at det tas i bruk ressurser fra det akademiske miljøet, og at våre interne fagpersoner prioriteres.

C. Forslag til endringer i rekkefølgen på undervisningsfagene

To korte og krevende semestre - både før og etter endringen i studieopplegget

Begge semestrene på 4. avdeling er korte. Høstsemesteret avkortes av praksisen, og i vårsemesteret er det lite tid til rådighet på grunn av de tidlige eksamensdatoene. I dag er undervisningen i all hovedsak lagt opp uten undervisningsfrie dager mellom fagene, slik at studentene får lite tid til forberedelser mellom fagene. Det har også vist seg vanskelig å få lagt inn en eller et par undervisningsfrie dager i forkant av innlevering av øvingsoppgavene.

Det er også verdt å merke seg at dagens timeplaner innebærer at vi har lite undervisning i desember, dvs. etter endt praksis, samt at undervisningen i de semiobligatoriske fagene og til dels i samerett gjennomføres over en lengre tid enn nødvendig.

Når undervisning og eksamen i de semiobligatoriske fagene nå skal inn i høstsemesteret er en omstokking av hele undervisningsplanen på 4. avdeling nødvendig. Slik vi ser det er det eneste fornuftige «byttet» at *de semiobligatoriske fagene samt sivilprosess flyttes til høstsemesteret, mens strafferett og straffeprosess flyttes til vårsemesteret.* Det betyr at det må «avvikles» flere studiepoeng i vårsemesteret enn tidligere, hvilket vil skape en enda klarere tidsutfordring i vårsemesteret enn den vi allerede opplever i dag. Etter vår oppfatning er dette svært uheldig for studentenes læring, og en utilsiktet negativ konsekvens av de vedtatte endringene i studieopplegget. Som vi skal komme tilbake til nedenfor mener vi imidlertid at denne negative konsekvensen kan og bør avhjelpes gjennom at eksamen utskytes i tid.

Plassering av undervisning og eksamen i de semiobligatoriske fagene

Vi foreslår at *undervisningen i de semiobligatoriske begynner ved semesterstart i august* og at *hjemmeeksamen avholdes den påfølgende uken*. Vi mener at dette er hensiktsmessig fordi det vil gjøre det lettere for studentene å fokusere på de etterfølgende fagene når de semiobligatoriske fagene er fullstendig avsluttet både hva gjelder undervisning og eksamen. De semiobligatoriske fagene er dessuten av en slik karakter at de gir studentene bredere perspektiver på jussen og et grunnlag for kritisk tenkning, noe vi tror kan være nyttig å ha med seg i møte med de øvrige fagene på 4. avdeling, som tilhører kjernefagene på masterstudiet. I tillegg tror vi at det er disiplinerende for studentene å ha eksamen tidlig. Vi erfarer at mange ferske 4. avdelingsstudenter blir hengende etter med studiene i høstsemesteret fordi de tar trainee-oppgaver og lignende som gjerne varer ut august. Denne trenden er uheldig og vil etter vår oppfatning motvirkes av at det gjennomføres en eksamen tidlig.

Utsatt prøve/kontinuasjonseksamen er plassert midt i høstsemesteret (se forslag til undervisningsplaner under) og kan gjennomføres uten at det kommer i konflikt med undervisningen.

Organisering av undervisningen og eksamen på avdelingen

Å bestemme hvordan undervisning og eksamen på 4. avdeling skal struktureres etter at de nødvendige fagbytter mellom høst- og vårsemesteret, er ingen enkel oppgave. Arbeidsgruppen har gjort grundige vurderinger av hvilke opplegg vi finner mest hensiktsmessige. Ved vurderingen har vi særlig vektlagt størrelsen på fagene (antall studiepoeng), herunder omfanget av undervisningen, og den naturlige sammenhengen mellom fagene. Eksempler på det siste er at vi har hensyntatt at *strafferett* bør etterfølges av *straffeprosess*, og at *menneskerettigheter* må komme tidlig fordi dette er et fag som har klare forgreininger til de fleste andre fagene. I tillegg har vi sett på hvordan det kan skapes plass til både forberedelsestid og til skriving av øvingsoppgavene.

Når det gjelder høstsemesteret føler vi oss sikre på at vi har kommet fram til en plan som ivaretar de faglige så vel som de mer praktiske hensyn som foranlediget endringsprosessen, og som gjenspeiles i vårt mandat.

Når det gjelder vårsemesteret er det derimot ikke mulig å unngå en fortetting av undervisningen. Med mer undervisning blir det tilsvarende mindre tid til bearbeiding og repetisjon, noe som er uheldig med tanke på studentenes læring. Vi frykter derfor at formålet med å flytte de semiobligatoriske fagene til høstsemesteret – ikke minst målet om å unngå gjentak og å heve eksamensresultatene – kan bli forfeilet som følge av dette. Siden semesteret er så kort på grunn av tidlige eksamensdatoer vil det oppstå klare tidsutfordringer i vårsemesteret uansett hvilket opplegg vi lander på.

Per i dag tilbys 4. avdelingsstudentene både eksamensseminarer i kjernefagene og prøveeksamen i vårsemesteret. Når en ny undervisningsplan skal settes opp mener arbeidsgruppen at det er viktig at dette tilbudet opprettholdes, noe som også er sterkt ønsket fra studenthold. For å få maksimal effekt av modning/repetisjon må imidlertid eksamensseminarer og prøveeksamen tilbys flere uker etter endt undervisning i fagene, og ikke umiddelbart etter seminarslutt. Dette har vi forsøkt å ta hensyn til, men vi erfarer at det er vanskelig gjennomførbart med en så tidlig eksamensavvikling som den vi har i dag.

Av de grunner som her er påpekt har vi ikke klart å finne en ideell undervisningsplan som ikke innebærer en forskyvning av eksamen. Vi har likevel valgt å fremlegge tre ulike forslag til undervisningsrekkefølge som er basert på at eksamen ikke utsettes, som vi foreslår at SU tar stilling til. Disse presenteres nedenfor.

Vi vil imidlertid på det sterkeste anbefale at eksamen utskytes i tid. Vår oppfatning om dette har bred støtte blant underviserne som har uttalt seg om det foreliggende forslaget, og hos studentene. Slik vi ser det er det optimale at dette gjøres for alle eksamener på 4. avdeling. Det viktigste – og trolig enkleste – er likevel å flytte hjemmeeksamen, JUR-3002.

Konkret foreslår vi at skoleeksamenene, JUR-3004 og JUR-3003, avholdes i uke 18 og at hjemmeeksamen, JUR-3002, avholdes etter dette, i uke 19, med muntlig prøve i uke 22. Det vil frigjøre to uker til repetisjon mm., samt gi mulighet for noen flere lesedager underveis i semesteret. De administrative utfordringer dette medfører både kan og bør overvinnes, ikke minst fordi den nye ordningen ikke skal tre i kraft på 4. avdeling før studieåret 2023/2024, hvilket betyr at man har god tid til å forberede seg.

Alternative rekkefølger på undervisningsfagene

Innenfor rammene for gjeldende eksamensdatoer har vi vurdert ulike alternativer til undervisningsplan for 4. avdeling. De tre alternativene som presenteres nedenfor er et klart uttrykk for hvor vanskelig det er å finne en god løsning på den store tidsutfordringen på avdelingen. Til alle forslagene har vi knyttet noen kommentarer om fordeler og ulemper.

Merk at i alternativ 2 og 3 har vi foreslått å innta undervisning i uke 50 i høstsemesteret for å skape plass i vårsemesteret.

ALTERNATIV 1

HØSTSEMESTERET

Uke nr.	Fag/aktivitet	Merknad
33	Orienteringsmøte og undervisning i de semiobligatoriske fagene	
34	Undervisning i de semiobligatoriske fagene	
35	Hjemmeeksamen i de semiobligatoriske fagene	+ tid til forberedelse
36	Undervisning i menneskerettigheter	
37	Undervisning i menneskerettigheter	
38	Øvingsoppgave 1?	+ tid til forberedelse
39	Undervisning i sivilprosess	
40	Undervisning i sivilprosess	
41	Undervisning i sivilprosess	
42	Undervisning i sivilprosess	
43	Konte/utsatt prøve i de semiobligatoriske fagene	+ tid til forberedelse/rep.
44	Innlevering øvingsoppgave 2 og obligatorisk praksisforberedende undervisning	
45	Praksis	
46	Praksis	
47	Praksis	
48	Praksis	
49	Oppgavegjennomgang øv 2 (video?)	+ tid til forberedelse/rep.
50	Praksisseminar	
51		

VÅRSEMESTERET

Uke nr.	Fag/aktivitet	Merknad

2	Undervisning i samerett	NB! Samerettsundervisningen bør fortettes til 2,5 uke for å få tid til forberedelse
3	Undervisning i samerett	
4	Undervisning i samerett Øvingsoppgave 3?	Øv 3 samerett + evt. én dag tid til forberedelse
5	Undervisning i Strafferett	
6	Undervisning i Strafferett og spesiell strafferett	
7	Undervisning i Strafferett Oppgavegjennomgang øvingsoppgave 3?	
8	Undervisning i Strafferett	
9	Undervisning i straffeprosess	NB! Ikke tid til forberedelse
10	Undervisning i straffeprosess	
11	Undervisning i straffeprosess	
12	Øvingsoppgave 4?	Ikke tid til oppgavegjennomgang, alternativt siste rest av straffeprosess
13	Eksamensseminar i sivilprosess	
14	Påske	I 2023 er påsken i uke 14
15	Eksamensseminar i strafferett og straffeprosess ELLER prøveeksamen??	
16	JUR-3002, Hjemmeeksamen (med muntlig prøve senere)	Basert på datoer for 2021
17		
18		
19	JUR-3002 Muntlig prøve	Basert på datoer for 2021
20	JUR 3004 og JUR-3003	Basert på datoer for 2021
21		
22		
23		

Fordeler med alternativ 1:

I motsetning til alternativ 2 og 3, jf. nedenfor, berøres ikke høstsemesteret. Det blir dermed tid til repetisjon/fordøying av høstfagene etter endt praksis og praksisseminar.

Utfordringer med alternativ 1:

Opplegget innebærer et veldig tidspress i vårsemesteret. Det blir nesten ingen tid til forberedelse/selvstudium mellom fagene, og det blir lite tid til bearbeiding av strafferetten og straffeprosessen før eksamen.

Det blir også vanskelig å få gjennomført *øvingsoppgave 4* i strafferett og straffeprosess og *prøveeksamen* fordi det ikke blir tilstrekkelig tid til retting/tilbakemeldinger. Det siste er uheldig idet *prøveeksamen* på alle avdelinger er et uttalt mål i Fyrtårnsprosjektet. Man kan imidlertid tenke seg at *prøveeksamen* erstatter eksamensseminaret i strafferett og straffeprosess, og at den da for eksempel utbygges med en litt mer avansert oppgavegjennomgang.

ALTERNATIV 2

HØSTSEMESTERET

Uke nr.	Fag/aktivitet	Merknad
33	Orienteringsmøte og undervisning i de semiobligatoriske fagene	
34	Undervisning i de semiobligatoriske fagene	
35	Hjemmeeksamen i de semiobligatoriske fagene	+ tid til forberedelse
36	Undervisning i menneskerettigheter	
37	Undervisning i menneskerettigheter	
38	Øvingsoppgave 1?	+ tid til forberedelse
39	Undervisning i sivilprosess	
40	Undervisning i sivilprosess	
41	Undervisning i sivilprosess	
42	Undervisning i sivilprosess	
43	Konte/utsatt prøve i de semiobligatoriske fagene	+ tid til forberedelse/rep.
44	Innlevering øvingsoppgave 2 og obligatorisk praksisforberedende undervisning	
45	Praksis	
46	Praksis	
47	Praksis	
48	Praksis	
49	Oppgavegjennomgang øv 2 (video?)	+ tid til forberedelse
50	Forelesninger i strafferett og Praksisseminar	
51		

VÅRSEMESTERET

Uke nr.	Fag/aktivitet	Merknad
2	Forelesninger i strafferett og spesiell strafferett	Forelesninger i spesiell strafferett kan være (delvis) digitale og legges ut i uke 1
3	Seminar i strafferett	
4	Seminar i strafferett	
5		+ tid til forberedelse
6	Undervisning i straffeprosess	
7	Undervisning i straffeprosess	
8	Undervisning i straffeprosess	
9	Undervisning i samerett Øvingsoppgave 3	+ tid til forberedelse?
10	Undervisning i samerett	NB! Samerettsundervisningen bør fortettes til 2,5 uke for å få tid til forberedelse
11	Undervisning i samerett + øvingsoppgave 4	Øv 4 er i samerett (1/2 dag?)
12	Eksamensseminar i sivilprosess Oppgavegjennomgang Øv 3	
13	Eksamensseminar i strafferett og straffeprosess Og/eller prøveeksamen?	

14	Påske	I 2023 er påsken i uke 14
15	gjennomgang øv 4	På tirsdag
16	JUR-3002, Hjemmeeksamen (med muntlig prøve senere)	Basert på datoer for 2021
17		
18		
19	JUR-3002 Muntlig prøve	Basert på datoer for 2021
20	JUR 3002, Praktikum og JUR-3003, Teori	Basert på datoer for 2021
21		
22		
23		

Fordeler med alternativ 2:

Ved å starte med innføringsforelesninger i strafferett rett før juleferien sparer vi inn litt tid i vårsemesteret. Det gir dessuten studentene gode muligheter til å benytte uke 51-1 til å sette seg mer inn i strafferetten, som er et stort og krevende fag, med de fordeler det gir når undervisningen starter opp igjen i uke 2.

Alternativ 2 gir også mest tid til forberedelse/selvstudium i løpet av året. Studentene kan oppnå en viss modning av det de har lest og lært i fagene strafferett/straffeprosess mens de leser samerett. Effekten av eksamensseminar og/eller prøveeksamen i strafferett/straffeprosess er større når det kommer med litt avstand fra undervisningen i de samme fagene.

Modning/repetisjon av samerettsfaget oppnås gjennom øvingsoppgave med oppgavegjennomgang etter påske.

Utfordringer med alternativ 2:

Ettersom *øvingsoppgave 3* bør inneholde både strafferett og straffeprosess blir det vanskelig å få inn *øvingsoppgave 3* tidlig i semesteret, hvilket igjen gjør det vanskelig å få gjennomført *øvingsoppgave 4*. Vi mener det bør vurderes om det kan gis en halvdagsoppgave i samerett som *øvingsoppgave 4*.

Det blir veldig tett i ukene etter samerettsundervisningen fram til første eksamen.

Det blir neppe tid til å gjennomføre *prøveeksamen* fordi man ikke rekker å få gitt tilbakemeldinger (sensurere). Dette er uheldig. Prøveeksamen på alle avdelinger er et uttalt mål i Fyrtårnsprosjektet.

ALTERNATIV 3

HØSTSEMESTERET

Uke nr.	Fag/aktivitet	Merknad
33	Orienteringsmøte og undervisning i de semiobligatoriske fagene	
34	Undervisning i de semiobligatoriske fagene	
35	Hjemmeeksamen i de semiobligatoriske fagene	+ tid til forberedelse
36	Undervisning i menneskerettigheter	
37	Undervisning i menneskerettigheter	
38	Øvingsoppgave 1?	+ tid til forberedelse
39	Undervisning i sivilprosess	
40	Undervisning i sivilprosess	
41	Undervisning i sivilprosess	
42	Undervisning i sivilprosess	
43	Konte/utsatt prøve i de semiobligatoriske fagene	
44	Innlevering øvingsoppgave 2 og obligatorisk praksisforberedende undervisning	
45	Praksis	
46	Praksis	
47	Praksis	
48	Praksis	
49	Oppgavegjennomgang øv 2 (video?)	+ tid til forberedelse
50	Forelesninger i samerett og Praksisseminar	
51		

VÅRSEMESTERET

Uke nr.	Fag/aktivitet	Merknad
2	Undervisning i samerett	NB! Samerettsundervisningen bør fortettes for å få tid til forberedelse
3	Undervisning i samerett Øvingsoppgave 3	
4	Undervisning i strafferett	(alternativt forberedelsestid + undervisning)
5	Undervisning i strafferett og spesiell strafferett	
6	Undervisning i strafferett	
7	Undervisning i strafferett Oppgavegjennomgang Øv 3	
8	Undervisning i straffeprosess	(alternativt siste restene av strafferett + straffeprosess)
9	Undervisning i straffeprosess	
10	Undervisning i straffeprosess	
11	Øvingsoppgave 4	(alternativt siste del av straffeprosessen + øv 4)
12	Eksamensseminar i sivilprosess	
13	Eksamensseminar i strafferett og straffeprosess	

	OG/ELLER <i>prøveeksamen?</i>	
14	Påske	I 2023 er påsken i uke 14
15	Oppgavegjennomgang øv. 4 tidlig i uken/på video	
16	JUR-3002, Hjemmeeksamen (med muntlig prøve senere)	Basert på datoer for 2021
17		
18		
19	JUR-3002 Muntlig prøve	Basert på datoer for 2021
20	JUR 3002, Praktikum og JUR-3003, Teori	Basert på datoer for 2021
21		
22		
23		

Fordeler med alternativ 3:

Ved å starte med innføringsforelesninger i samerett rett før juleferien sparer vi inn litt tid i vårsemesteret. Vi får også gjennomført øvingsoppgave 3 ganske greit (i samerett og gjerne noen av høstfagene).

Ulemper med alternativ 3:

Det er sterk grunn til å tro at øvingsoppgave 4 ikke vil bli prioritert fra studentenes side. Om vi skal ha *prøveeksamen* må retterressursene trolig brukes der uansett, noe som vanskeliggjør gjennomføringen av øvingsoppgaven av den grunn. På den annen side er vil det neppe bli tid til å gjennomføre *prøveeksamen* uansett, hvilket er uheldig.

Alternativ 3 gir mindre tid til forberedelse før undervisningen i strafferett enn alternativ 2. Lesedager kan tas inn i uke 4, men da vil vi få forskyvninger utover i semesteret og det vil da ikke bli tid til lesedager i forkant av straffeprosessundervisningen.

Arbeidsgruppens anbefaling vedrørende rekkefølge på undervisningen

Innenfor rammene for gjeldende eksamensdatoer mener vi at alternativ 2 fremstår som det klart beste forslaget. Det er først og fremst fordi dette alternativet gir best muligheter til forberedelse, selvstudium og repetisjon gjennom året og i vårsemesteret særlig, samt noe mer tid til modning i *alle* fag.

Tromsø 14.01.2021

Marie Vangen

Sign. på vegne av arbeidsgruppen